

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

פרשת

תרומה

ה'תש"פ

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ועוד יש לומר, שלכן לא נאמר ויתנו לי אלא ויקחו-לי, שבזה משדלו הכתוב ליתן בעין יפה כדי לקיים בו חכם לב יקח מצות (משלי י, ח).

ושמא יש לומר כי זו כוונת ר' עקיבא באמרו דברה תורה כנגד יצהר"ע. (וכפי שהביאו רש"י ויקרא, קדושים, יט, כה').

לכן נאמר וידבר, דבר.

***

יש ליתן טעם מדוע כפל הכתוב ויקחו תקחו, ויקחו-לי תרומה, תקחו את תרומתי.

וייש לפתור כמובא בזה"ק (שמות קל"ד עמ' ב') זכאין אינון צדיקיא, דינדעי לשואה רעותא דלבהון לגבי מלכא עלאה קדישא, שידועים לכוון רצון לבם לקב"ה, בגין לאמשכא רעותא דמאריהון לגביהו מעילא לתתא. ועל ידי כך להמשיך את רצונו אליהם מלמעלה למטה.

כמו כן בענין התרומה: ויקחו-לי תרומה הוא מלמטה למעלה, תקחו את תרומתי הוא כעין השכר, מלמעלה למטה.

וידבר ה' אל-מלשה לאמר:
דבר אל-בני ישראל ויקחו-לי תרומה מאת כל-איש אשר ידבנו לבו תקחו את-תרומתי. (כה, א-ב')

יש לשאול, מאחר ובתרומה עסקינן, מדוע ישתמש הכתוב בלשון קשה וידבר, וכן דבר. ולכאורה היה לו להשתמש בלשון רכה, באמירה. ויאמר וכו' אמור וכו' ויקחו לי תרומה, כדי להטות לב התורמים למצוה.

ועל דרך הדרש יש לומר כפי שדרש ר' אלעזר (בבא בתרא ט.). גדול המעשה יותר מן העושה.

שירדה התורה לסוף דעתו של האדם שהוא בהול על ממונו, ויאמר לעצמו אם בתרומה עסקינן, הריני אנוס וכו'.

לכן הזכיר הכתוב בנתינת התרומה דיבור קשה. שיהא הדיבור מעשה את האדם ליתן בנדיבות הלב, ושיהיו אחרים טורחים בעבורו לעזרו להתגבר על יצרו, ולשדלו ליתן בנדיבות לבו.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ופירש השפתי חכמים כאלו אמר
ינדבנו והנו"ן מובלעת בדגש הדל"ת.

ולעומקו של מקרא יש ליתן טעם
לפירושו רצון טוב. ובשימת לב נאמר
ידבנו לבו, ומאי לבו, שנדבת הלב
היא, וזה מובנו של רצון טוב.
וכדתרגם אונקלוס רְעוּתָא דְלִבָּא.
ומוסיף תרגום יונתן ולא באלמותא.
לשון אלימות. שלא הכריחוהו מן
החוץ אלא רצון פנימי הוא מתוך
מעמקי לבו.

ולעומקו של מקרא יש לומר מלשון
דוּבְב שְׁפָתַי וְשָׁנַי (שה"ש, ז, י')

ודרשוהו (יבמות צז). שכל האומר
דבר תורה משמו של הנפטר, שפתי
הנפטר דובבות בקבר. כלומר שהוא
כעין מניע את שפתי הישן בקברו.
כענבים הללו, מה ענבים כיון שמניח
אדם אצבעו עליהם מיד דובבים,
כלומר מוציאים משקה החבוי בהם,
אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר
שמועה מפייהם בעוה"ז שפתותיהם
דובבות בקבר.

כן בענינינו. יש שהפעולות
מדובבות את הלב ויש שהלב
מדובב את הפעולות.

וכאומרו: תרומתכם מלמטה, מושכת
שפע תרומתי אליכם מלמעלה למטה.

ועל פי זה יובן מדוע הראה
הקב"ה למשה מטבע של אש דוקא
ולא מטבע רגיל באמרו ז'ה יתנו.
שבזה גילה סודו לנביאו כיצד
להמשיך הקדושה מלמעלה למטה. כי
אש המטבע תעלה למעלה, ובה
הראה לו את משקלה, ומשקלה יורד
הוא למטה.

ורמז לו בזה סוד העבודה
הנרצית. שעל ידי ויקחו לי תרומה,
שהוא רצון הלב מלמטה למעלה,
מתרוממים הצדיקים אל הקב"ה
להתדבק בשכינה הקדושה העליונה
כמטבע של אש קודש העולה למעלה,
ועל ידי זה ימשיכו את הרצון העליון
מלמעלה לדור אתם למטה כמשקלה
של המטבע היורד מלמעלה למטה.

ולכן כּפֹל הכתוב לומר ויקחו-לי
תרומה, מתתא לעילא, תקחו אֶת
תרומתי מעילא לתתא.

***

מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ.
(כה, ב').

ידבנו. לפשוטו של מקרא, פירש
רש"י לשון נדבה. והוא לשון רצון
טוב.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ד"י. ובוה ירמוז שכל הנותן **לוקח די** צרכו שכרו מושלם.
ועוד יאמר, שהמלה ינדבנו בגימטריה קטנה היא 5, כחמש אצבעותיו כשנותן **ביד מלאה**.

ועוד על דרך הצח, ידבנ"ו לבו הוא נוטריקון יתן דמיו ברוח נדיבה ורצון **לבו**, זה האופן בו תרומתך תהיה תרומתי, כי בזה האופן לא רק תתנו לי אלא גם תקחנו מאתי, ולך תהא תרומתי.

***

ועוד י"ל ידבנו מלשון ארץ זבת חלב ודבש. שכן התרגום של **זב הוא דב**. כן לבו יזוב דמים יקרים של צדקה. שתהיה לו מציאות של ארץ זבת חסד. וזה ידבנו לבו. **שלבנו יזוב מעיינות של טוב וחסד**. זאת התרומה הנרצית לפני השם.

ועוד י"ל שלא תהיה פעולת הנתינה פעולה חד פעמית והתעוררות רגעית אלא **ידבנו לבו** את דמיו ימים רבים. שזו התרומה הנרצית לפני השם.

***

יש שהפעולות מדובבות את הלב כמובא בכוזרי לר' יהודה הלוי, **אחרי הפעולות ימשכו הלבבות**. וכשאדם נותן מעט **נפתח לבו** ליתן יותר, ואז **הפעולות מדובבות את הלב**, וזו דרגה **תחתונה** של נתינה.

ויש שהלב הוא המדובב את הפעולות, כאשר הנתינה היא מן הלב. ליתן בהרחבה, **ואחרי הלבבות ימשכו הפעולות**, והיא הדרגה היותר **עליונה**. היינו דכתיב **ידבנו לבנו**, לבו ידובבנו, וזו הנקראת **תְרוּמָתִי**.

***

ועל דרך הצח, **ידבנו**, בגימטריה **ע"ב**. ובא הכתוב לרמוז לך, שבעת נתינת הלב מרצון טוב, נזקקים לו ע"ב מלאכים קדושים שהם שמות ע"ב של חסד ה', כדי להוציא מיד את רצונו הטוב אל הפועל.
ועוד על דרך הצח, בגימטריה קטנה **ידבנו** היא 9, כלומר ט', וזה יורה על **טוב לבו**.

ועל פי הערת השפתי חכמים שידבנו הוא קיצור מהמלה **ינדבנו**, שהנו"ן מובלעת בדגש הדל"ת, הרי אם נגלה שוב את הנו"ן לכתוב **ינדבנו** לבו, הרי לבו הוא **פְּמַעֲשֵׂהוּ** לְנַדְב לְדַבֵּר מַצוּה. ובשימת לב, **ינדבנו** בגימטריה ק"ח

לעומקו של מקרא פר' תרומה

יקרא נְדָבָה רִחוּ, והב' הוא המתנדב יותר מיכולתו מגודל טוביות לבו, ולזה יקרא נְשֹׂאוֹ לבו, פירוש שהלב מנשאהו ומעריכו בערך עשיר יותר ממה שהוא לתת דבר יקר. ע"כ דבריו.

ולעומקו של מקרא יאמר שהם הם הדברים, וכנ"ל, שהלב מדובבנו. ורצה הכתוב לומר, שגדולה הנדיבות מאהבה מאשר מיראה, ואשר על כן הנותן מיראה יקרא בו ויקחו לי תרומה.

ולעומת זאת הנותן מאהבה, עליו הכתוב אומר תקחו את תרומתי. ואשר על כן נקראת תרומתי ולא תרומה בלבד. וכמאמר הזוה"ק (קל"ה עמ' א') וְכִדְיוֹ בְּרִחִימוֹ דִּילִיָּהּ בִּאֵהְבוּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוֹמָתִי.

***

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זָהָב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת (כה, ג')

מובא בתנחומא (ח) יבא זָהָב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת וְיִכְפֹּר עַל זָהָב שֶׁנֶּעְשָׂה בּוֹ אֶת הָעֵגֶל.

וַיִּקְחוּ לִי תְרוֹמָה וַתִּקְחוּ אֶת תְּרוֹמָתִי

עוד יש ליתן טעם מדוע נאמר בשני אופנים.

ובשימת לב, יש לומר, שהבדיל הכתוב בין תרומה מיראה ותרומה מאהבה. כיצד:

האופן הא', **וַיִּקְחוּ לִי תְרוֹמָה** היא הנקראת תְרוֹמָה סתם, והם יקחוה כלומר יתנוה לי, והיא תרומה הניתנת מיראה. ונרמזת מהמלה **וַיִּקְחוּ**. שילחמו עם יצרם אשר אינו נותן להם נדבת לבם, ויקחוהו לצד הנתינה.

והאופן הב', **תִּקְחוּ אֶת תְּרוֹמָתִי** היא הנקראת תְרוֹמָתִי, מלשון חיבה, תרומה השייכת לי, ונאמר בה **תִּקְחוּ אֶת תְּרוֹמָתִי**, שזו תרומתי האהובה עלי, שהיא ניתנת מנדבת טוב הלב, ועל כן נאמר בה **תִּקְחוּ**, שרמזו הכתוב בה שכרה בצידה.

ושמא יש לומר שזו היא כוונת אוה' ח' הק' בפר' ויקהל לה, כא: ויבאו כל איש אשר נשאו לבו, ואשר נדבה רוחו. פירוש שהן שתי הדרגות במתנדבים, הא' הוא המתנדב ברצון נפשו כפי יכולתו וערך ממנו, ולזה

לעומקו של מקרא פר' תרומה

(ברכות לב.) כך אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל **עז שאמרו די** הוא גרם שעשו את העגל, שנאמר **ודי זהב**. אם כן לעגל הביאו את המיותר שבידם, ואילו למשכן לגודל חביבות תשובתם הביאו את עיקר **זהבם**, כל אשר נותר בידם.

***

ועדיין יש לשאול לפי התנחומא הנ"ל מדוע תקדים קריאת פרשת תרומה לקריאה של מעשה העגל בפרשת כי תשא. והרי נצטוו על המשכן לכפר בו על מעשה העגל, וצריך לכאורה להיקרא אחריו.

אמנם יש צד לומר כי כאן הקדים הקב"ה תרופה למכה, הקדים את מעשה המשכן שהוא תרופה למכתו של העגל.

אך יש ליתן טעם מה הקדמת תרופה למכה יש בקריאת הפרשיות. שהיה בפועל לא קדם המשכן לעגל.

ויש לומר, שבכל שנה ושנה עת נקראת פרשת העגל בציבור, עלול

יש לשאול, והרי אין קטיגור נעשה סניגור, וכיצד יבוא זהב ויכפר על הזהב.

ויש לומר שכאן לימדנו הכתוב **תשובת המשקל**. שלא הזהב מכפר, אלא **תשובת המשקל של המביאים את הזהב** מכפרת. וידויק מהמשך המדרש:

ויתפסקו פל העם את נזמי הזהב וגו' (שמות לב, ג). **ותשובת המשקל היא לגבי העם**, שנזדרזו להביא זהבם למשכן יותר משנזדרזו להביא את זהבם לעגל. וכנגד **ויתפסקו** מן הזהב, התקיים בהם עתה **ויתכפרו** מן הזהב.

ועל דרך הצח, ידויק מלשון המדרש: **יבא זקב ויכפר על הזקב. יבא זקב**. והרי אין הזהב בא אלא על ידי מביאיו. ולכן הכוונה באומרו **יבא זקב** לאלו שהביאוהו. שבמעשה **תשובתם נזדרזו להביא את זהבם למשכן**.

ובשימת לב, מכאן אתה למד גודל חביבות תשובתם לפני בוראם. שכן לעגל הביאו מן המיותר שבידם, ממה שהיה גס לבם, שלכן נאמר **ודי זהב**, (תחילת דברים), דאמרי דבי ר' ינאי

לעומקו של מקרא פר' תרומה

אתם, ולכן אמר תְּרוּמָתִי.
שהתרוממותם היא התרוממותי.

***

ועל דרך הרמז, יש לומר שתּרמוז
הפרשה על חלקנו בתורה הקדושה,
שהיא המשכן הרוחני שלנו. שכתוב
אחד אומר וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ
מֵאֲתָם וכתוב שני אומר וְזֹאת הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר שָׁם מִלְּשֵׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אתיא
וזאת וזאת לגזירה שוה, ובדרך של
אל תקרי. אל תקרי וְזֹאת הַתְּרוּמָה
אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם אלא וְזֹאת הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם. והכוונה מאת
המלאכים. פירוש:

שכאשר רצו המלאכים את התורה
אצלם, שאמרו מה אנוש כי תזכרנו,
כביכול אמר לו הקב"ה למשה, לך
אמור להם לישראל, וְזֹאת הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם, מהמלאכים.

וכן נקראו המלאכים כל איש בזוה"ק
(תרומה קמ"ז עמ"א) מֵאֵת כָּל אִישׁ
אֲלֵינוּ מִלְּאֲכֵינוּ עֲלֵאֵינוּ. וכך ידרש,
מאת כל איש, מאת כל מלאך, אשר
ידבנו לבו לפיו לומר מה אנוש כי
תזכרנו אשר תנה הודך על השמים,
החזר להם תשובה וכי יצר הרע יש

להתעורר קטרוג על עם ישראל.
ואשר על כן נוהגין שימעך הבעל
קורא קולו, שלא יעורר מדנים. וכדי
למנוע הקטרוג הזה, נקבעה פרשת
תרומה לפני מעשה העגל בכי-תשא,
כדי שיבא זהב המשכן ויכפר על זהב
העגל, עוד בטרם נקרא בציבור.

וכשם שהקדים קריאת פרשות תרומה
תצוה למעשה העגל כן יש לומר שמחל
להם הקב"ה לישראל מעיקרא, והיא
התשובה השלימה הנרצית.

וזה שסיים התנחומא הנ"ל: אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּי אֶעֱלֶה אֶרְכָּבָה לְךָ
וּמִמְּכֹתֶיךָ אֶרְפְּאֶךָ (ירמיה ל, יז). שלא
רק ירפא המכה אלא הארוכה והרפואה
תהיה מתוך המכה עצמה, שנאמר
וּמִמְּכֹתֶיךָ אֶרְפְּאֶךָ, וזאת ישיגו ע"י
תשובה מאהבה, היא תשובת המשקל
האמורה לעיל.

***

ועל פי הדברים האלה, יובן אמרו
וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תקחו את תְּרוּמָתִי.
שעל ידי התשובה מתרוממים ישראל
מדרגת השפלות שאירעה להם בעת
מעשה העגל, אל מקום רום כסא
הכבוד, והקב"ה כביכול מתרומם יחד

לעומקו של מקרא פר' תרומה

וְתוֹלַעַת. כפירוש רש"י במסכת תענית כח. להכי קרי ליה [לדוד] בספר שמואל (ב כג) עדינו העצני **שבשעה שעוסק בתורה מעדן עצמו כתולעת** וכשיצא למלחמה מתקשה כעץ.

וכפירוש אוה"ח הק' [במדבר כו, כג]: ואמרו לתולע וגו' רמז הכתוב תנאי השגת התורה בשמות משפחות יששכר, והם מ"ח כאומרם (אבות פ"ו) **במשנה שהתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים**, הנה משמעות **תולע** יגיד שני פרטים, א' ישים עצמו כעדין זה כאומרם ז"ל (מו"ק טז:): על דוד שנקרא עדינו העצני, ב' שיתעסק בפיו כתולע זה שכחה בפיה כי לעמל פה נברא האדם, **וב' דברים אלו כוללים כל ענפי הענוה וכל ענפי הלימוד המנויים במ"ח מעלות הנזכרים**. עכ"ד.

הכי נמי, ירמוז הכתוב באומרם **וְתוֹלַעַת** שיעשה עצמו כתולעת, ללא שמץ של גאוה וזוהי יזכה לתורה אשר שָׁמָּה מְשֻׁפָּנָה בבעלי ענוה.

שְׁנֵי ירמוז לחזרה על הסוגיה פעם שניה ויותר. **וְשֵׁשׁ** שיהיה **שֵׁשׁ** בלימודו. **וְעֵרַת אֵילָם** הן המידות

ביניכם, וקח את התורה מאתם, שנאמר תקחו את תרומתי, תקחו את תורת שנתנה ב- **ל' יום**.

וכיצד יזכו בתורה מאת המלאכים, על ידי שתלמדו מהם את **סודות קניני התורה הרמוזים בפרשה**. והם:

זָהָב כנגד העיון בה, והוא נוטריקון זה **בכה וזה בכה**, וְכֶסֶף כנגד הגירסה בה, **שנכספה** וגם כלתה נפשו לגרוס בה תדיר, וְנִחְשֶׁת כנגד החידושים שמחדשים בה, והוא נוטריקון **נימא חידוש שבה תדיר**, וְתַבְלֵת שבלימודך תשים לך נגד עיניך, מה **תכלית** הסוגיה. וְאַרְגָּמָן ארגמן גימטרי' רצה, עם הכולל. שתרד לסוף דעתם של חז"ל מה **רצה** הפסוק, התנא או האמורא לומר בענין זה. **ועוד יש לומר** וארגמן שתהא התורה נארגת לפניך סוגיה אחר סוגיה כאריג יקר שיש בו חטיבה אחת. **ועוד יש לומר** כלשון התרגום, מדוע נקרא שמו אתרוג, שהוא **מרגג למחזי**, נחמד למראה. כן התורה הנלמדת על ידך תהיה לך למרגג למחזי, ונתגלה לפניך ביפי תפארתה.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

יוצר אור ובורא חֲשֵׁךְ עֲשֵׂה שְׁלֹם ובורא אֶת הַכֹּל. והיונן בה, מדוע לא יתקנו ובורא טוב וכו', ומאי ובורא את הכל. אלא כשברא הקב"ה את העולם ברא תחילה יצר הרע, שהוא הכח המניע לחיות של העולם. וכאומרם ז"ל במדרש לעיל: לְלַמְדָּךְ שְׂאֵלֹוּלֵי יֵצֶר הָרָע, לא בְּנֵה אָדָם בֵּית, וְלֹא נִשְׂאָ אִשָּׁה, וְלֹא הוֹלִיד בְּנִים, וכדי לרסן את יצר הרע ברא הקב"ה את התורה תבלין ליצר הרע. כאומרם ז"ל [קידושין ל:]: **אמר להם הקב"ה לישראל: בְּנֵי, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו.** לכן נאמר מְאֻדְמִים שעל ידי מים של תורה יכניע את יצר הרע הנקרא **מאד**.

או כלך לדרך זו: חלק את המלה **מְאֻדְמִים** לשלשה, כזה: **מְ אֻדְמֵ ים**. **אדם** באמצע ואותיות **מים** משני צידיו. **ואדם** הוא אותיות **מאד**, לרמוז שיצר האדם רע מנעוריו. שבהיותו בבטן אמו בתוך מים אין שולט בו יצר הרע, **אלא משננער** מבטן אמו.

ועוד יש לומר שבאמרו מְאֻדְמִים רמז בזה שהכנעת היצר הרע הוא

טובות של האבות הקדושים שנקראו **אילים**, והמלה **ערת** תרמוז על מידת החסד, כפי שנאמר ברבקה וְתַעֲרַר פְּדֵה וגו' וְתַשָּׂאב לְכָל-גְּמָלֵיו. וכן מצינו שהמלה **ערת** היא מע"ב שמות החסד והרחמים היוצאים מן הפסוקים ויסע ויבא ויט, שבפרשת בשלח, יד, יט', ולפי השיטה השלישית של פסוק אחד ביושר ושנים בהיפוך.

מְאֻדְמִים ירמוז על יצר הרע. חלקהו לשתי מלים **מאד מים**, שעל ידי מים של תורה יכניע את יצר הרע הנקרא **מאד**. כמובא במדרש רבה קהלת פרשה ג', עה"פ **והנה טוב מאד. והנה טוב, זה יצר טוב, מאד, זה יצר הרע.** וכי יצר הרע טוב מאד, אָלֵא לְלַמְדָּךְ שְׂאֵלֹוּלֵי יֵצֶר הָרָע, לא בְּנֵה אָדָם בֵּית, וְלֹא נִשְׂאָ אִשָּׁה, וְלֹא הוֹלִיד בְּנִים, וכו' ע"ש.

ולעומקו של מקרא יאמר, כי זה יסוד אומרם ז"ל במסכת ברכות [יא:]: כתיב **רע** וקרינן **הכל**, לישנא מעליא. פירוש: כתיב בישעיהו מה פסוק ז': **יוצר אור ובורא חֲשֵׁךְ עֲשֵׂה שְׁלֹם ובורא רָע**, ובבואם לקבוע פסוק זה בברכת "יוצר" בשחרית, תקנו חז"ל את המלה "רע" ללישנא מעליא לאמר:

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ווי"ם, ואילו בויקהל היא פרשת העשיה נכתב **וְשָׁמֶן לְמֵאֹר, בְּשָׁנֵי וו"ן. וְשָׁמֶן לְמֵאֹר** לומר לך **שהעשיה, היא שמחברת בין ישראל** לאביהם שבשמים.

ועל דרך הסוד, שני הווים הם כאות ו"ו על גבי ו"ו, שהיא ו"ו היסוד העולה ומתארכת דרך התפארת עד הכתר העליון, כסולם המוצב ארצה על גבי המלכות, וראשו מגיע השמימה עד החולם הנכסף שבאצילות שבכתר העליון. היא נקודת החולם שמעל הו"ו, היורדת ומגיעה עד היסוד.

בְּשָׁמֵיִם, שנאמר **לֹא בְּשָׁמֵיִם** הוא לאמר מי יעלה לנו השממה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה (דברים ל"ב). **לְשָׁמֶן הַמִּשְׁחָה** ירמוז על השפלות והענוה שאדם צריך לשתות ולהגיע למידה זאת.

וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. קטר בארמית קשר. וכתרגום יונתן על הפסוק **וְרֵאִיתָ אֶת אֶתְרֵי (שמות לג, כג)**, ודרשו בו שהראהו קשר של תפילין, ותרגם יונתן בן עוזיאל וְתִתֵּמֵי יַת קִטּוֹר

משעת יצירתו של אדם הראשון. שנאמר **מֵאֲדָמִים**, ובהיפוך אותיות, **יְקָרָא מִיְמֵי אָדָם**.

וְעָרַת תְּחָשִׁים. תְּחָשִׁים נוטריקון תיחליץ חושים. כדאמרו בני גד ובני ראובן למשה רבנו וְאַנְחֵנוּ וְנַחֲלִץ חָשִׁים לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּתְרַגְמוּ וְאַנְחֵנָא נְזַדְרִיז מִכְּעִין, שיהיה זריז לעבודת ה'. **וְעַצֵּי שֵׁטִים שְׁשִׁית עֲצוֹת** בלבו כנגד רוח שטות, כדאמר ריש לקיש אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (סוטה ג).

וְשָׁמֶן לְמֵאֹר שיהיה ניחן בשם טוב, כמדרש רבה שמות ויקהל פרשה מח' טוב שם משמן טוב, כַּמָּה הוֹלֵךְ שָׁמֶן טוֹב מְקִיטוֹן לְטָרְקֵלִין, וְשֵׁם טוֹב הוֹלֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. ושמך הטוב יהיה לו להאיר בתורתו, שנאמר **שָׁמֶן לְמֵאֹר**.

ובשימת לב יש להאיר ההבדל בין שָׁמֶן לְמֵאֹר הנאמר בפרשתנו, פרשת תרומה, שהיא פרשת ציווי המשכן, ובין וְשָׁמֶן לְמֵאֹר הנאמר בפר' ויקהל היא פרשת עשית המשכן. שכאן בפרשת תרומה היא פרשת הציווי, נכתב שָׁמֶן לְמֵאֹר ללא

לעומקו של מקרא פר' תרומה

אַבְנֵי שֵׁהֶם ירמוז **שישימם** לאלה הדברים **על לוח לבם של בני ישראל** בכלל ועל תלמידי חכמים בפרט. וכן בלשון ארמית באמרו **אַבְנֵי יתכוון על בְּנֵי**. ובאמרו **אַבְנֵי שֵׁהֶם** ירמוז לומר **על בְּנֵי שֵׁהֶם**, וכאמרו על הבנים היקרים שהם כשהם אבן היקרה. וכן שכך ראוי לעשות לבנים **שֵׁהֶם** כבניו של **משה**. ו**שֵׁהֶם** בהיפוך אותיות משה.

וכן ירמוז באמרו **אַבְנֵי מְלֵאִים**, לבנים **הממלאים** עצמם בש"ס ופוסקים.

***

ועל דרך הצח, לְאֶפֶד וְלַחֲשׂוֹן
נוטריקון **לאמץ פדותנו ולהחיש**
שנת גאולתנו.

***

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם
(כה,ח')

בְּתוֹכְכֶם. מצינו במפרשים שתי לשונות. בתוכם **ביניהם**. ובתוכם **ממש**, בתוך כל אחד ואחד.

וכן בפירושו של אוה"ח הק' על התורה מצינו שתי לשונות. **כאן**

דְּבִירָא דְתַפִּילִי. ואשר על כן תדרש קטרת הסמים **לקשר** שאדם קושר עצמו לשכינה הקדושה כעין **קשר של תפילין**.

ובשימת לב, יש להאיר בזה שני נוסחים בתרגום יונתן. הא' קטור **דְּבִירָא**, והב' קטור **דְּבִירָא**. קטור **דְּבִירָא** הוא קשר של יד, וקטור **דְּבִירָא** הוא קשר של ראש. שכן **דְּבִירָא** כוונתו חיצוני, שנראה בחוץ, מאחור. שנאמר וראית את אחורי. וה- **קטור דְּבִירָא** יורה על **הקשר המעשי** שבין האדם לקונו, הוא מעשה המצוות, וקטור **דְּבִירָא** יורה על הקשר הרוחני שבין אדם לקונו, הוא ענין המחשבות העליונות וכוונות ועיניי אמונה ויראת שמים ואהבת השם.

***

ועל דרך הצח, יֶאֱמַר כנ"ל, וְלִקְטָרֶת הַסָּמִים. אל תקרי **הסמים** אלא **השמים**. שאינם יכולים להתקשר לבוראם, אלא אלו **השמים** יראתם על לוח לבם.

***

לעומקו של מקרא פר' תרומה

רש"י פירש בתוך הפעמונים ביניהון, כאונקלוס בפרשתנו, בין הרימונים. כלומר זה לצד זה. ורמב"ן פירש בתוך הפעמונים. בגו. בתוך הרימונים ממש.

ואילו לגבי ושכנתי בתוכם סתמו ולא פירשו. האם נאמר ביניהון, כאונקלוס וכאוה"ח הק' כאן, או שמא יש לפרש בתוכם ממש, בתוך כל אחד ואחד, כאונקלוס בפרשת תצוה. וכאוה"ח הק' בפרשת קדושים.

***

ואשר על כן, מקום הניחו מן השמים לחלק ולומר. שתלוי הדבר אם עושים רצונו של מקום:

שאם עושים רצונו של מקום הרי השכינה הק' בתוכם, בתוך כל אחד ואחד בפרט וגם ביניהם בכלם יחד.

ואם ח"ו אינם עושים רצונו של מקום, ואינם זכאים שתשרה שכינה בתוך כל אחד ואחד, על כל פנים מחסדי המקום ב"ה שלא יטש ה' עמו, יישרה שכינתו ביניהם. ונרמז בפסוק

בתרומה יפרש ביניהם, בתוך בני ישראל שיקיפו המשכן בד' דגלים. אך בחומש ויקרא בפרשת קדושים, פרק י"ח, מפרש אוה"ח הק' בתוך ממש. וזה לשונו: בעשות המצוה נעשה האדם מרכבה לשכינה ומתהלך ה' בתוכו, והוא סוד ושכנתי בתוכם.

וכן מצינו שתי לשונות אלו בתרגום אונקלוס. בפרשתנו, מתרגם אונקלוס בתוכם ביניהון. ויַעֲבֹדוּן לְשִׁמִּי מִקְדָּשָׁא וְאַשְׁרֵי שְׂכִינְתִי בִּינֵיהוֹן.

וכן תרגם בויקהל (כח, לג') לגבי הפעמונים שבתוך הרימונים ביניהון. וְנִגִּין דְּזִדְקָא בִּינֵיהוֹן סְחֹר סְחֹר. כלומר ביני ביני, פעמון בין שני רימונים נקרא בתוך הרימונים.

אך בפרשת פקודי, תרגם אונקלוס ויִקְבּוּ ית וַיָּגִיא בָּגוּ רְמוֹנָא. (לט, כה'). ופירושו בתוכם ממש. שהפעמון יהיה מוכנס בתוך הרימון.

וכמו כן, מצינו מחלוקת רש"י ורמב"ן בענין הפעמונים אם יתנם בין הרימונים או בתוכם ממש.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ותוספת הוי"ו היתירה הזו, מכריחה את רש"י להוסיף גם את המלה **הוא** כפירושו לפשוטו של מקרא. כזה:

וְאֵת אשר אדבר עמך שם את כל אשר אצוה אותך - אל בני ישראל **הוא**.

ולכאורה היה נראה לומר כי רש"י הוסיף את הוי"ו בדבור המתחיל לתפארת הפשט, אלא שהשפתי חכמים מעיר במקום שאכן, בספר התורה של רש"י היה כתוב עם וי"ו: **וְאֵת**.

ובשימת לב, גם בפירושו ר' אברהם אבן עזרא, מצינו שגם בספר התורה שלו נמצא וי"ו יתירה, וז"ל: וטעם וי"ו **וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה** ככה הוא: מלת ודברתי מְשֻׁרֵת בעבור אחרת. כאילו כתוב ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים. **ולא הזכיר הדבר המדובר**. והטעם שאדבר אתך להודיע סודי ולהשיב על שאלתך ודברתי **אֵת** כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל.

ולפירושו: הו' היתירה מלמדת כביכול כאילו כתוב פעמים **וְדַבַּרְתִּי**.

השוכן אתם בתוך טומאותם. (ויקרא טז, טז)

***

דרשת ייתור האות ו' בפסוק
וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ונועדתי לה' שם ודברתי אתך מעל הפפרת מבין שני הכרובים אשר על-אָרְן הַעֲדַת אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כה, כב')

פירש רש"י על הפסוק **אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** בדבור המתחיל: **וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. הרי וי"ו זו יתירה וטפלה, וכמוהו הרבה במקרא, וכה תפטר: **וְאֵת** אשר אדבר עמך שם את כל אשר אצוה אותך - אל בני ישראל **הוא**. עכ"ל.

ובשימת לב, רש"י כביכול הוסיף בד"ה וי"ו שאינה קיימת בפסוק אצלנו: **וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. והרי הפסוק הוא: **אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

היה חיבור בין שמים וארץ בדרגה עליונה, וחיבורם ופירושם יוכיח שהוא כעין **אספקלריה המאירה**, בדרגה של **שכינה עליונה**, השורה ביני עמודי של בית מדרשם, וכנ"ל שנתאוה לו הקב"ה לדור בתחתונים. ולכן פירושם מאיר כמנורה שבמשכן.

ובהיות הו' במלה וְאֵת, הוצרך רש"י להוסיף את המלה **הוא** לפשוטו של מקרא. וכנ"ל: **וְאֵת פֶּלֶאֱשֶׁר אֲצִנָּה אוֹתָךְ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא**. והמלה "**הוא**", כמבואר בשערי אורה, היא כינוי קודש לגילוי **שכינה של מעלה בעולם האצילות**.

היוצא מכאן, איפוא, ו' של **ואת** הוא חיבור שמים וארץ, וכן בתורה הק' בתחילתה נאמר בראשית ברא אלקים **את השמים ואת הארץ**. והמלה א"ת היא **אותיות תורה**. שמהם נבראו שמים וארץ. והמלה **הוא** היא מורה על שכינה עליונה, כאשר הו' במלה הוא גם הוא מורה על חיבור בין ה' וא' שהם **השמים והארץ**.

ובדורות שלאחר מכן עם ירידת הדורות, ירדה שכינה בדרגתה, כביכול, ועברה **מקצה אל קצה** וזה הנקרא משני **קצוותו**.

ולעומקו של מקרא, ועל דרך הצח, יש להבין ייתור הו' בספרי רש"י והאבן עזרא, וחסרון הו' בכל ספרי הגולה בדור שלאחריהם עד ימינו:

מובא בפרשת ויקהל (שמות לז, ה') במעשה הכפורת והכרובים: **קָרוֹב אָחָד מְקַצֵּה מִזָּה וּכְרוֹב אָחָד מְקַצֵּה מִזָּה מִן הַכִּפֹּרֶת עָשָׂה אֵת הַכְּרֻבִים מְשֻׁנֵי קְצוֹתָיו**. קרי **קְצוֹתָיו** וכתיב **קְצוֹתוֹ**. בשני וו"ן.

וכן תיפתר הו"ו שעודפת בספרו של רש"י ונעלמה **לכאורה** בדור שלאחריו, ואין צורך לומר כלל שנעלמה, אלא **היא היא** אותה הו"ו היתירה שב**קצוותו**, היא היא הו"ו שב**וְאֵת**. ונעלמה מ**וְאֵת** ונוספה לכתיב של **קְצוֹתָיו** ונכתבת **קצוותו**.

ובשימת לב, בהתווסף הו' למלה קְצוֹתָיו, נעלמה ממנו ה' ונקראת: קצוותו. [ולא קצוותיו].

ואשר על כן, יאמר על דרך הסוד, שה"ו"ו מורה על חיבור שמים וארץ, וה"י"ו יורה על דרגה של שכינה העליונה. ובימי רש"י והאבן עזרא,

לעומקו של מקרא פר' תרומה

מְקֻשָּׁה תִּעֲשֶׂה הַמְּנוּרָה (כה, לא)
ברש"י משה רבנו נתקשה במעשה
המנרה, וזרקה לאור ויצאה מאליה.

ורמזה הכתוב **שנתקשה** משה באמרו
מְקֻשָּׁה תיעשה המנורה, ולכן כתיב
תיעשה עם יו"ד. שהיו"ד תוֹרָה על
יחידו של עולם, שעל ידו נעשתה
המנורה.

ובהיות המנורה כנגד החכמה, אמרו
הרוצה להחכים ידרים, כמנורה שהיא
בדרום.

***

ואשר על כן תדרש המנורה כנגד התורה הקדושה.

מְקֻשָּׁה שכל התורה כולה שבכתב
ובע"פ מדרשים ואגדות הלכות ומוסר
כל התורה כולה **מקשה אחת** היא,
ולכן מה שכסתה כאן גלתה התורה
במקום אחר, כי הכל אחד.

ועוד, שכל התורה כולה היא השכל
האלקי הנעלם מכל רעיון. ובאשר על
כן היא לא רק **מקשה** אחת אלא גם
קושייה אחת, שלולא חז"ל משנה
וגמרא ומדרשים ואגדות ומפרשים
שבכל הדורות, היתה התורה כחידה

ואשר על כן, הו' עברה מהמלה וְאֵת
למלה **קְצוּתָיו**, **אל הכתיב**, שהוא
בהעלם לעומת הקרי, **וגם היו"ד**
נעלמה לה מהמלה קְצוּתָיו, ונכתב
קצוותו. וכן אין עוד צורך במלה **הוא**
להבנת הפשט. ונשארנו כביכול
יתומים מן הו' ומן המלה **הוא**, ורק
ב"קריא" נשארה האות י' במלה
קְצוּתָיו, היא היו"ד המורה על דבור ה'
היורד משמים אל בין שני הכרובים לאזניו
של משה.

ועל דרך המוסר יאמר, שהלימוד תורה
של כל אחד ואחד בכל הדורות, מחזיר
עטרה ליושנה, כאשר הבל פיהם של
תינוקות של בית רבן, וכן ההבל היוצא
מלימודיהם ועמל פיהם של ת"ח שבכל
הדורות, היא האות **ה"א** שבשם השם,
וחיבור שמים וארץ בלימוד התורה היא
הו' שבקצוות, היא הו' שבואת, היא הו'
שבשם ה'. והמלה **הוא** בפירושו של
רש"י החוזרת עם האות ו' שבמלה "וְאֵת",
ואשר מורה על דרגה עליונה שבהופעת
ה', היא כנגד י' עליונה, והרי ה' שלם,
ומצפים לכסא שלם למחות שמו של עמלק
ולבנות בית הבחירה בב"א.

***

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ושלשה קנים מצדה האחד הוא צד **החסד**, תורת חסד על לשונה.

ושלשה קנים מצדה השני הוא צד **הגבורה** של השם עוז לעמו יתן, **ובימין** הם חכמה חסד נצח היונקים זה מזה, **ובשמאל** הם בינה גבורה הוד היונקים זה מזה. והם שש ספירות.

והקנה האמצעי הוא **היסוד** המבריה מלמעלה למטה, ומחבר בין כתר עליון היא **השלהבת** העולה מאליה לבין הכתר התחתון הוא **הירך** הוא המלכות, הוא הריכא.

והשמן הוא ספירת הדעת, המחברת בין הספירות של הבינה והחסד. וזה שפירש רש"י דא לדא נקשן, שעל ידי לומדי התורה בבית המדרש שמכים זה בזה ומקישין זה על זה יוצאת ההלכה מבוררת. וכן דא לדא נקשן, זה לזה מקשים כר' יוחנן ור"ל שהקשו זה לזה כ"ד קושיות ותירצו כ"ד תירוצים, וממילא רווחא שמעתתא.

***

שאינ פותר לה. ושבעים פנים לה כשבעת קני המנורה, והיא כים שאין לו סוף ומעמקים ללא גבול, **עד ירכה עד פרתה מקשה היא**.

ירכה היא התורה **שבכתב**. היא **הנגלה והפשוט**. היא מלחמתה של תורה.

וכפתוריה ופרחיה הם הרמז והסוד.

וגביעיה המשוקדים הם המדרשים, ולכן שלשה גביעים משוקדים בכל קנה לומר לך שהמדרשים חלוקים לשלשה. מדרשי אגדה, מדרשי הלכה ומוסר ודרך ארץ.

וכפתוריה הם הרמזים ככפתור הזה שאין לו פתחים וריבועים אלא עגול הוא מכל צד וכל עיגול מרמז על האמצע כנודע על יחידו של עולם.

והפרחים הם הסודות המציצים מן החרכים.

והאש שעל גבה העולה מאליה היא שלהבת לימוד התורה.

ומלקחיה הם הלקח והפלפול שאדם מדשן בו את המנרה,

ומחתותיה הוא לשון נחית יורד לעומק הענין,

לעומקו של מקרא פר' תרומה

בשימת לב, פתח בלשון רבים,
גִּרְתִּיָּהּ, וסיים בלשון יחיד, וְהָאִיר.
והאירו הוי ליה למימר.

ויש לומר על דרך המשל והנמשל,
ועל דרך המוסר: שכל יחיד ויחיד
שליחותו היא להאיר על עבר פני'ה.
ומה הוא עבר פני'ה, חלקהו לשתי
מילים: פני ה'. שכל יחיד ויחיד
בהיותו מקיים שויתי ה' לנגדי תמיד,
יקיים גם נר ה' נשמת אדם, שתהיה
נשמתו מאירה לנוכח פני ה'. ולזה
אמר וְהָאִיר על-עֵבֶר פני - ה'.

***

וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֵשׂוֹר יְרִיעֹת
(כו, א')

בו יבואר המשכן ככלל וכפרט

המשכן האמור כאן אינו אלא
היריעות. ונקראו היריעות משכן,
שעל ידן ועליהן תשרה השכינה
בכסותן את הקרשים.

יוצא איפוא, שהיריעות שהן חלק
מהמשכן נקראו משכן, והמשכן כולו
נקרא משכן. לומר לך שאין לחלק
בפרטי השכינה הק'. ולית אתר פנוי

המנורה ככלל וכפרט

קני המנורה. משמע שהקנה
האמצעי הוא הנקרא מנורה,
והצדדיים הם קני המנורה, קני
האמצעי. יוצא איפוא שחלק מן
המנורה נקראת על שם כולה וכל
המנורה נקראת על שם פרטיה, והוא
עניין של מקשה אחת. וכן היא התורה
חטיבה אחת, כשכל פרט ופרט ממנה
נקרא על שם כל התורה כולה וכל
התורה כולה נקראת על שם הפרט
ולכן מנרה היא אותיות ה"ם נ"ר. הם
הנרות הם המנרה שבלי הנרות אין
למנורה תפקיד ובלי המנרה אין הנרות
ממלאות את ייעודן אף כי יאירו בפני
עצמן.

וקני המנורה הם לשון קניין, קניין
התורה. הם הקנים היוצאים מן
המנורה, וכל הקניינים והחידושים
בפרד"ס הם נר מצוה ותורה אור,
ולכן כתיב מקשה תיעשה המנורה.

***

וְעָשִׂיתָ אֶת-גִּרְתִּיָּהּ שִׁבְעָה וְהָעֵלָה
אֶת-גִּרְתִּיָּהּ וְהָאִיר על-עֵבֶר פְּנֵיהָ
(כה, לז')

לעומקו של מקרא פר' תרומה

במדרש תנחומא והביאו רש"י, ומאין היו להם במדבר, יעקב אבינו **צפה ברוח הקדש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר**, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם כשיצאו ממצרים עכ"ל.

וייש לשאול לדברי המדרש, שהרי המשכן היה לכאורה כפרה על מעשה העגל, ולא כן נאמר במדרש שעתידין לחטוא, אלא רק שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר.

וייש לומר, שהמשכן נועד להיות דירה להקב"ה **מכל מקום**. וכפי שמובא בתנחומא עה"פ **בְּאֵתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי פִלָּה** (שה"ש ה, א). אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן, בְּשַׁעַת שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, נִתְאַוָּה שְׂיָהָא לוֹ דִּירָה בְּתַתּוּנִים כְּמוֹ שְׂיִישׁ בְּעֵלְיוֹנִים.

ואדרבה, בגלל החטא **לא דר למטה** אלא סילק שכינתו למעלה, **כהמשך המדרש**: אָמַר לִיה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [לאדם הראשון], כִּף הָיִיתִי מִתְאַוָּה שְׂיָהָא לִי דִירָה בְּתַתּוּנִים כְּמוֹ שְׂיִישׁ לִי בְּעֵלְיוֹנִים, וְדָבַר אֶחָד צְוִיִּיתִי אוֹתָךְ וְלֹא שְׁמַרְתָּ אוֹתוֹ. מִיַּד סִלַּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכִינְתּוֹ לְרַקִּיעַ הָרָאשׁוֹן.

ואשר על כן יש לומר כי המשכן אמנם ניתן לישראל **על שנתאוה**

מינה, אלא מלא כל הארץ כבודו. וככתוב וכבוד ה' מלא את ההיכל. וכן מצינו במנורה כנ"ל. שאין לחלק בחכמת התורה אלא היא כולה מקשה אחת וכנ"ל.

ואשר על כן נסמכו שתיהן יחד, המנורה והיריעות.

ובזה ניתן טעם, מדוע החל ענין היריעות בול' החיבור. **וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה וגו'.** **להקיש היריעות להמנורה**, שבשניהם החלק הוא השלם והשלם הוא החלק, והמנורה נקראת מקשה אחת והמשכן נאמר בו **והיה המשכן אחד.**

ובזה נרמז הקשר בין כנסת ישראל להקב"ה. לומר לך, שהקב"ה וכנסת ישראל חד הם ומקשה אחת הם, הן בכלל והן בפרטים, שאין הפרט מפורד מן הכלל אלא הפרט הוא הארה של חלק מהכלל, וכן השגחת ה' הפרטית על כל אחד ואחד היא חלק מהשגחת ה' הכללית, אשר אין לפורטה, וזה שאמרו **אורייתא וקוב"ה וכנסת ישראל כולהו חד.**

***

וְעֲשִׂיתָ אֶת-הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֵׁטִים עֲמֻדִים (כו, טו')

לעומקו של מקרא פר' תרומה

עֲמָדִים. שעומדים בפני יצר הרע כתריס בפני הפורענות.

***

**וְהַבְרִיחַ הַתִּיכֵן בְּתוֹךְ הַקֶּרְשִׁים
מִבְּרַח מִן-הַקֶּצֶה אֶל-הַקֶּצֶה.**
(כו, כח')

ובהמשך להנ"ל ירמוז על מלחמת היצר של רוח שטות. **ואשר על כן** ציוה הקב"ה שיהיה **המשכן אחד** והבריה התיכון מבריה מן **הקצה אל הקצה**, שרק בדרך זאת יכול היצר הטוב להתגבר על היצר הרע, לאסוף כל הכוחות מן **הקצה אל הקצה**, ולהבריה תרתי משמע. **ולהבריה מן האדם את היצר הרע, ולנעול בפניו** שלא ישוב לכסלה עוד.

ולכן צוה על **אדנים מתחת ועל טבעות מעל**, שמלחמת היצר צריכה להיות **מכף רגל ועד ראש**. ומלחמה זו נסמכת על האדנים שהם כנגד **אדנות, במלכותא דארעא**, ועטורה **בטבעת** לראשה **ככתר עליון**, שהוא אה"ה אשר אה"ה **במלכותא דרקיעא**, אשר שם מקור הרחמים, וביניהם **הקר"ש האחד**, המרמז באותיותיו על **קריאת שמע** המחבר בין הכתר העליון במלכותא דרקיעא, ובין אדנות במלכותא דארעא, והקרש זקוף כאות ו' שבשם הויה, המחברת שמים וארץ.

ומאת האדנים הם כנגד מאה ברכות בכל יום, שהיה ר' מאיר דורש את הפסוק **מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך**

הקב"ה לדור בתחתונים בתוך עמו **מכל מקום**. ובעבור **חיבתו** לעמו **לא סילק שכינתו לעליונים ועל אף החטא**,

אלא עשהו למשכן כפרה על מעשה העגל.

וכאומרו, אחותי כלה, **אע"פ שחטאת לפני לא אעשה בך כלה**, ולא אסלק שכינתי מעמך, **אלא אדרבה** באתי לגני, **לגנוני**, למקום שהוא עקרי מתקלה. וכנאמר (תהלים קל"ב, יד') **זאת מנוחתי עדי עד פה אשב פי אותי**.

ויש לשאול, מה ראה יעקב אבינו מכל י"ג דברים שנמנו כאן למשכן **לדאוג דוקא לעצי שטים**.

ויש לומר, שרצה להזהיר לבניו שאין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסת בו **רוח שטות**. ויבואו עצי שטים ויכפרו על **רוח שטות**.

ועל פי זה יובן מדוע פרט לך המדרש שדוקא **נטיעות** לקח עמו, ולא עצים ממש. ללמד את בניו שיצר האדם רע מנעוריו, וגדל עמו מנטיעה לעץ גדול וחזק.

ורמז להם בזה שאם יצר הרע כך הרי יצר הטוב על אחת כמה וכמה, שמידה טובה מרובה. **ויש לטפח אותו** מנטיעה רכה עד שיצמח להיות עץ גדול וחזק ואיתן כנגד יצר הרע. **ושמא י"ל** שלכן אמר **עצי שטים**

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ועל דרך הרמז ירמזון אילין מליא למחלוקת בין אביי ורבא בהיותם דרדקים אצל המלמד רבה, כמובא במסכת ברכות מח. [ויש דיעות לגבי זהותו של רבא במחלוקת זו ואין כאן המקום].

אביי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה [אביי ורבא ישבו לפני רבה המלמד, בהיותם דרדקי]. **אמר להו רבה למי מברכין, אמרי ליה לרחמנא. ורחמנא היכא יתיב** [וקוב"ה היכן הוא יושב?]
רבא אחוי לשמי טללא [הראה כלפי התקרה] **אביי נפק לברא אחוי כלפי שמיא** [אביי יצא החוצה והראה כלפי השמים].

אמר להו רבה תרוויכו רבנן הויתו, [שניכם עתידים להיות רבנן] **היינו דאמרי אינשי בוצין בוצין מקטפיה ידיע.** [הקישואין והדלועים מקטנותם ניכרת גדלותם].

והוינן בה, במחלוקת ראשונה זו שבין אביי ורבא. מה היה החילוק ביניהם, הרי סוף כל סוף שניהם הראו כלפי מעלה.

ויש לומר, לדעת רבא אין לצאת מבית המדרש אפילו לצורך גמילות חסדים, **ולדעת אביי** - פרט ללימוד יש לעסוק גם בגמילות חסדים, וביטא זאת ביוצאו החוצה מחוץ לבית המדרש להראות כלפי שמים. וזה שאמרה תורה: **מבית ומחוץ תצפנו.**

***

כי אם ליראה, (דברים י, יב) וכפי שדרשו (מנחות מג:): אל תקרא מ"ה אלא מא"ה. שעל ידי מאה ברכות בכל יום נדחה יצר הרע ומפנה מקום להשרות עליו שכינה. וכנ"ל שנאמר ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד.

***

וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וגו' **וְצִפִּיתְּ אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפְּנוּ** וגו'. (כה, י-יא)

מבית ומחוץ תצפנו

יש לשאול, יוצא אפוא שהלוחות לא היו בארון עץ אלא בציפוי של זהב. ומדוע לא יהיה הזהב חוצץ בין התורה והעץ. והרי הציווי הוא **וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים** (כה, י). וי"ל להציינו טפל הוא לעץ חיים, והוא בטל לו ולכן הוא **נעשה חלק ממנו.**

ובא לרמוז לנו שכן כל פירושי הזהב של חז"ל על כל התורה כולה, רש"י תוספות, ראשונים ואחרונים, הם חלק בלתי נפרד מהתורה הקדושה. וכמו שאמרו שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש לפני רבו נאמר כבר הלכה למשה מסיני.

***

ועל דרך הצח, מבית ומחוץ תצפנו מבית המדרש ומחוצה לו, גם כשאתה צריך לילך לענייניך, **תצפנו. תצפה לו, לצופה ויודע סתרינו.**

לעומקו של מקרא פר' תרומה

כ"ב היא כנגד עמוד התורה הכתובה בכ"ב אותיות, והאות **ואו** דעולם הבריאה והיצירה שהיא בגימטרי' י"ג היא כנגד עמוד העבודה והתפילה, אשר ברית כרותה להם שי"ג מידות של רחמים אינן שבות ריקם, והאות וו דעולם העשייה שהיא בגימטרי' י"ב היא כנגד עמוד הגמילות חסדים, של י"ב שבטים הנקראים רחמנים ביישנים וגומלי חסדים.

***

ווי העמודים וקשוקיהם כסף
(כו,יא').

על דרך הרמז והסוד הם הווי"ם של שמות ה' במילואותם. והם שלש אפשרויות של מילוי הווי"ם.

והם שמות ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. והם השמות השולטים בעולמות אצילות בריאה יצירה עשייה. כזה:

יוד	הי	ויו	הי	[עב אצילות]
יוד	הי	ואו	הי	[סג בריאה]
יוד	הא	ואו	הא	[מה יצירה]
יוד	הה	וו	הה	[בן עשייה]

והו' היא כנגד היסוד והתפארת המחברים בין המלכות דלתתא ובין הכתר העליון, בחיבור של חשק העולמות וכוסף הבריאה כולה אל בוראה. וכנ"ל בענין של ושמן למאור עיי"ש.

ועל דרך הצח, יקראו ג' האפשרויות של ווי העמודים על שם ג' עמודי העולם, תורה עבודה וגמילות חסדים אשר כדי לקיים שמים וארץ יש להוסיף בהם עוד ועוד ללא הפסק כלל. ולכן נקראו ווי"ם שיהא מוסיף והולך בהם עד בלי די.

ולעומקו של מקרא יאמר, שהאות ויו דעולם האצילות שהיא בגימטרי'

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

